

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2018

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Το κείμενο εξετάζει τους όρους «παιδεία» και «εκπαίδευση» και τις διαφορές τους. Ο συγγραφέας επισημαίνει ότι συχνά οι όροι αυτοί ταυτίζονται, ενώ στην πραγματικότητα διαφέρουν. Ανατρέχοντας στο παρελθόν, τονίζει πως στην αρχαία τραγωδία η «παιδεία» σήμαινε τη διαπαιδαγώγηση, στον Πλάτωνα σχετιζόταν με την επιστήμη και την αρετή, ενώ σε άλλες περιπτώσεις δήλωνε την «ανόητη φλυαρία» ή το παιχνίδι. Σήμερα, η παιδεία σχετίζεται με την εκπαίδευση αλλά οι όροι διαφοροποιούνται. Βάση τους είναι η γνώση και η μάθηση, δημόσια ή ιδιωτική, ενώ οι διαφορές τους εντοπίζονται στο ότι η παιδεία στηρίζεται στη μέθοδο, είναι ελεύθερη και προαιρετική, ενώ η εκπαίδευση συνδέεται με την πράξη, έχει συγκεκριμένο στόχο και είναι υποχρεωτική.

B1. α) Λάθος

β) Λάθος

γ) Σωστό

δ) Λάθος

ε) Σωστό

B2. α) Ένας τρόπος ανάπτυξης της παραγράφου είναι η σύγκριση-αντίθεση, καθώς συγκρίνονται οι όροι «παιδεία» και «εκπαίδευση» και εντοπίζονται οι μεταξύ τους διαφορές («οι διαφορές προκύπτουν... υποχρεωτική»).

β) ωστόσο: αντίθεση

επομένως: συμπέρασμα

προκειμένου: σκοπός

που πάει να πει: επεξήγηση

κυρίως: έμφαση

B3. α) ανιχνεύονται: εντοπίζονται, ανακαλύπτονται

συνάπτεται: συνδέεται, σχετίζεται

εμφανίζεται: παρουσιάζεται

συντελεστών: παραγόντων

προφανείς: ολοφάνερες

β) αναβαθμίζεται: υποβαθμίζεται

μεταγενέστερη: προγενέστερη

επιτρέπουν: απαγορεύουν

ιδιωτική: δημόσια

διαφορές: ομοιότητες

B4. α) (δύο όροι) εναλλάσσονται

(οι αρχές της) ανιχνεύονται

(εναλλακτικά: αναβαθμίζεται, αναδεικνύεται, θεωρείται, συνάπτεται)

β) Με την επιλογή της παθητικής σύνταξης δίνεται έμφαση στο αποτέλεσμα της ενέργειας του ρήματος, στην πράξη του υποκειμένου. Το ύφος γίνεται πιο απρόσωπο, αντικειμενικό και τυπικό, ενώ ο λόγος αποκτά μεγαλύτερη πλοκή και γίνεται πιο σύνθετος.

Γ1. Το Γ1 θέμα ζητούσε συγγραφή άρθρου, επομένως απαιτείται **τίτλος** και στον πρόλογο αναφορά **στην επικαιρότητα**, στη σύγχρονη εποχή. Το πρόσωπο που θα χρησιμοποιηθεί είναι το **γ' ενικό και πληθυντικό**, η γλώσσα θα είναι **κυριολεκτική** και το ύφος **αντικειμενικό και σοβαρό**.

α) **Το σχολείο οφείλει παράλληλα με την εκπαιδευτική**, να ασκεί και παιδευτική λειτουργία, κυρίως σήμερα που η εκπαίδευση είναι κατά κύριο λόγο τεχνοκρατική και τα προβλήματα της κοινωνίας ολοένα και περισσότερο επιτείνονται. Γι' αυτό πρέπει να αποβλέπει στην ολοκλήρωση της ανθρώπινης προσωπικότητας και στη σωστή κοινωνικοποίηση του ατόμου. Να συμβάλλει, δηλαδή, στην ομαλή κοινωνική ένταξη, γνωρίζοντας στο μαθητή τους κοινωνικούς θεσμούς και τους κώδικες κανόνων και τρόπων συμπεριφοράς, που κάθε εποχή και κοινωνικό σύστημα αποδέχεται. Ειδικότερα:

- Το σχολείο πρέπει να παρέχει γνώσεις αναγκαίες για την αντιμετώπιση των βιοτικών προβλημάτων. Οι γνώσεις αυτές επιβάλλεται να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της εποχής μας.
- Ρόλος της εκπαίδευσης είναι η δημιουργία υγιούς και αρμονικού σώματος, που είναι απαραίτητο για την πνευματική ανάπτυξη (νους υγιής εν σώματι υγεί).
- Πρέπει να καλλιεργεί τις νοητικές λειτουργίες, να οξύνει την κρίση, να ενισχύει τη μνήμη, τη φαντασία, την αντίληψη κ.τ.λ..
- Να αποβλέπει στην ανάπτυξη των συναισθηματικών στοιχείων,

στην ευαισθητοποίηση του ανθρώπου.

- Να μεταδίδει ηθικές αξίες, σωστά ιδανικά και πρότυπα, να καλλιεργεί τον ανθρωπισμό, την αλληλεγγύη, το ενδιαφέρον για τον συνάνθρωπο.
- Να απελευθερώνει από κάθε μορφής πνευματική δουλεία (φανατισμό, δεισιδαιμονίες, προκαταλήψεις, στερεότυπα κ.τ.λ.).
- Να αποβλέπει στη μεταβίβαση των παραδοσιακών πολιτισμικών στοιχείων, έτσι ώστε να γνωρίσουμε τις ρίζες μας, να αποκτήσουμε συνείδηση της συνέχειάς μας, της ταυτότητάς μας.
- Επίσης, πρέπει να βοηθήσει το νέο στην πορεία προς την αυτογνωσία, εντοπίζοντας τις δυνατότητές του και συντελώντας στην καλλιέργειά τους.
- Ένας άλλος στόχος της πρέπει να είναι η αισθητική, καθώς και η γενικότερη πνευματική καλλιέργεια, αφού αυτά είναι στοιχεία απαραίτητα για την ολοκλήρωση της προσωπικότητας.
- Η απόκτηση πολιτικής συνείδησης και η δημιουργία δημοκρατικών και υπεύθυνων πολιτών, ικανών να συμμετέχουν στην κοινωνία και να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις της πρέπει να είναι επίσης από τους πιο άμεσους στόχους της.

Γενικά, ο ρόλος της εκπαίδευσης σήμερα είναι πολυσύνθετος, αφού οι νέες ανάγκες, που συνεχώς διαμορφώνονται, επιβάλλουν την πνευματική και ηθική συγκρότηση, την ευαισθητοποίηση στα ποικίλα αλλοτριωτικά φαινόμενα, τη συνεργασία σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

β) Οι εκπαιδευτικοί οφείλουν:

- Να μη λειτουργούν ως αυθεντίες αλλά να αντιμετωπίζουν τους μαθητές με σεβασμό, ως αυτόνομες προσωπικότητες, να τους μεταδίδουν τις γνώσεις με απλότητα και σαφήνεια, ώστε να επιτυγχάνεται η ουσιαστική επικοινωνία με αυτούς.
- Να τους ενημερώνουν για το κοινωνικοπολιτικό γίνεσθαι, να τους τονίζουν την ανάγκη ενασχόλησης με τις κοινές υποθέσεις της πόλης.
- Να εφαρμόζουν έναν μαθητοκεντρικό τρόπο διδασκαλίας, που θα ενδυναμώνει την αυτενέργεια των μαθητών, με κυρίαρχο μέσο τον διάλογο.
- Να οργανώνουν ομαδοσυνεργατικές δράσεις για να καλλιεργούν τις αρετές του σεβασμού, της ανεκτικότητας, της συνεργασίας.
- Να ασκούν την κριτική τους σκέψη, να ενθαρρύνουν μέσω του διαλόγου την ανακάλυψη της γνώσης.
- Να οργανώνουν εκδηλώσεις ποικίλου περιεχομένου για να ευαισθητοποιούν τα παιδιά για διάφορα κοινωνικά θέματα.
- Να αποτελούν οι ίδιοι υγιή πρότυπα προς μίμηση, να προβάλλουν τα σωστά κοινωνικά πρότυπα και να εμφυσούν στους μαθητές ιδεώδη και αξίες.

Τα παιδιά πρέπει:

- Να έχουν επιθυμία για αέναη γνώση και να την επιδιώκουν, αξιοποιώντας κάθε ευκαιρία που τους προσφέρεται.
- Να μην απαξιώνουν τον θεσμό του σχολείου και να δείχνουν τον απαιτούμενο σεβασμό στους παράγοντες αυτού, να εκδηλώνουν πειθαρχία στους κανόνες.
- Να οργανώνουν και να συμμετέχουν σε εθελοντικές δράσεις και σε ποικίλες καλλιτεχνικές δραστηριότητες.
- Να αντιμετωπίζουν με σοβαρότητα τον θεσμό των μαθητικών κοινοτήτων και να προσπαθούν να τον αναβαθμίζουν, ώστε να συνηθίζουν στην ενασχόληση με τα κοινά.
- Να μην αδιαφορούν για τα ανθρωπιστικού περιεχομένου μαθήματα, που παρέχουν γενική καλλιέργεια και εξευγενίζουν το ήθος του ανθρώπου.

Επιμέλεια

Ζωή Γεώργα
Φιλολογος